

Nr 285.

Av herrar **Olsson** i Labbemåla och **Lundén**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 147, med förslag till lag om sparbanker m. m.*

Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års riksdag med förslag till ny lag om sparbanker innehåller ostridigt flera beaktansvärda stadganden, vilka äro ägnade att medföra en tillfredsställande förvaltning av det sparbankerna anförtrodda kapitalet. Sparbanksverksamheten intager också nu en så viktig ställning i förhållande till de mindre bemedlade i samhället, ja även för den s. k. medelklassen, att den väl förtjänar statsmakternas särskilda uppmärksamhet. Men det är också eller just därför å andra sidan av lika stor vikt, att icke sådana restriktioner utfärdas, som äro eller kunna bli ägnade att hämma den sunda utvecklingen av densamma. Detta synes oss dock vara fallet i fråga om bestämmelserna i lagförslaget beträffande inrättandet av nya sparbanker.

I 1892 års sparbankslag hade § 3, mom. 2 följande lydelse: "Finner Konungens befallningshavande reglementet överensstämmande med denna lag ävensom med lag och författningar i övrigt, har Konungens befallningshavande att meddela stadfästelse å detsamma."

Såvitt bekant är, ledde icke denna vidsträckta rätt att upprätta en sparbank på någon ort till något missbruk, om också upprättandet av filialer å andra platser haft sådana tendenser. Det var också närmast på denna grund, jämte en önskan om en viss likformighet rörande sparbanker och affärsdrivande banker, som 1920 års ändrade bestämmelse kom till stånd, vilken nu är gällande och har följande lydelse: "Finnes sparbanken vara nyttig för det allmänna, pröve Konungens befallningshavande reglementets överensstämmelse med denna lag etc."

Redan denna mjuka form för Konungens befallningshavandes rätt att vägra inrättandet av en ny sparbank synes vara ägnad att leda till godtycke,

såsom ett nyligen inträffat fall i Västra Sverige till fullo visar. Så gott som samtliga kommunalstämmor eller kommunalfullmäktige inom det härad, där en sparbank var avsedd att utöva sin verksamhet, förklarade sig anse, att sparbanken skulle bli för det allmänna nyttig. Men den i ärendet hörde landsfiskalen, vilken var ledamot av ett bankbolags avdelningsstyrelse å huvudorten inom häradet, uttalade sig i motsatt riktning, liksom även styrelsen för länets enskilda bank och "allmänna sparbank". Och Konungens befallningshavande resolverade i överensstämmelse därmed, mot de 45 stiftarnes och häradets samtliga kommunala myndigheters åsikt, att sparbanken icke var nyttig för det allmänna, och vägrade fastställelse å reglementet, och beklagligt nog har Kungl. Maj:t i förevarande fall styrkt länsstyrelsens beslut.

I den föreliggande kungl. propositionen har Konungens befallningshavandes makt att hindra uppkomsten av en ny sparbank på någon ort än ytterligare ökats genom att åt § 4, mom. 3 giva följande ändrade lydelse: "Stadfästelse må ej meddelas, där ej sparbanken prövas vara nyttig för det allmänna — —." Bliver denna lydelse lag, har man att befara en ännu hårdare åtsnörpning i fråga om tillstånd till bildandet av sparbanker.

Det synes oss, som om de kommunala myndigheterna på en viss plats eller inom ett större område skulle äga tillräcklig kännedom om behovet av en sparbank och därtill måhända nogare och tillförlitligare än den kanske ett 10-tal mil därifrån residerande länsstyrelsen. Dennas ledamöter äro också ofta engagerade i affärsbanker, vilka i sparbanken, som ju dock är en filantropisk inrättning, lätt se en icke önskvärd konkurrent. För övrigt har länsstyrelsen genom sitt ombud lätt att följa sparbankens verksamhet och kan, om banken icke skötes rätt eller icke har något allmänt behov att fylla, förordna om dess upphörande.

Beträffande denna Konungens befallningshavande åliggande tillsyn över sparbankerna anse vi den kunna vara fullt effektiv och tillfredsställande med nuvarande bestämmelser. Det kan därför på goda grunder sättas i fråga, huruvida den av Kungl. Maj:t i propositionen föreslagna sparbanksinspektören kan anses vara av behovet påkallad. Och detta så mycket mer som ju enligt § 10 i lagförslaget åtminstone en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av offentliga myndigheter, eventuellt Konungens befallningshavande.

På grund av vad sålunda anförts skulle vi helst se, att ifrågavarande moment finge samma lydelse som i 1892 års lag angående sparbanker. Men då en ändring av detsamma av riksdagen beslutats så sent som år 1920, få vi inskränka oss till att hemställa,

att riksdagen med avslag å § 4, mom. 3 i Kungl. Maj:ts i propositionen nr 147 framställda förslag måtte besluta, att

ifrågavarande moment må bibehållas vid sin nuvarande lydelse, samt

att Kungl. Maj:ts i § 57 i ovan nämnda proposition framlagda förslag om tillsättande av en sparbanksinspektör icke måtte vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 31 mars 1922.

Sven Olsson.

A. W. Lundén.

